

D ů v o d y:

Odvolací soud zrušil rozsudek první stolice a řízení mu předcházející jako zmatečné a odmítl žalobu, ježto prý jde o rozepři pro vady dobytka, pro kterou dle § 49 čís. 8 j. n. jest výlučně příslušným okresní soud a pro kterou příslušnost dovolaného sborového soudu nemohla býti založena ani tím, že žalovaný jednal ústně ve věci samé, aniž by byl včas vznesl námitku stížnosti dovolaného soudu (§ 104 j. n.). S názorem tímto nelze souhlasiti. Podle § 49, čís. 8. j. n. jest pro rozepře pro vady dobytka arci příslušným okresní soud. V tomto případě nejedná se však o rozepři pro vadu dobytka, nýbrž o žalobu na zaplacení kupní ceny za koně, kterého žalobce žalovanému prodal. Za rozepře pro vady dobytka po rozumu § 49 čís. 8 j. n. pokládati jest jen takové, v nichž domáhá se žalobce pro vadu dodaného mu dobytčete zrušení smlouvy nebo přiměřené snížení úplaty. Rozhodným jest tedy, čeho se žalobce domáhá v žalobě. O takové rozepři nelze však mluvit, zažaluje-li žalobce, jako zde, kupní cenu za prodané dobytčete a namítá-li žalovaný vady dobytčete. V takovémto případě řídí se příslušnost podle všeobecných zásad, tedy především podle ceny předmětu sporu, a soud zkoumá dle druhého odstavce § 41 j. n. příslušnost podle údajů žalobcových, pokud ovšem soudu není známo, že ty jsou nesprávné. V tomto případě činí cena předmětu 10.000 K a jest tedy k projednání rozepře podle §§ 49, čís. 1, 50 odstavec první j. n. a čl. II čís. 2 zákona ze dne 1. dubna 1921, čís. 161 sb. z. a n. příslušným sborový soud první stolice. Že pak žalovaný ve sporu namítal, že kůň trpí takovými vadami, že má žalovaný dle ustanovení všeobecného zákoníka občanského o správě právo, aby požadoval přiměřené snížení zažalované tržové ceny, nemůže míti na příslušnost soudu vlivu, neboť námitkou tou nemění se ničeho na povaze sporu, který jest a zůstává sporem na zaplacení tržové ceny za prodaného koně. Viz také Neumannův komentář I. díl k § 49 čís. 8 j. n. Rekurs zcela případně uvádí, že žalobce při podání žaloby nemohl přece věděti, co bude žalovaný proti žalobě namítati, a že by byl musil okresní soud žalobu na zaplacení 10.000 K pro věcnou nepříslušnost odmítnouti, ježto vada dobytka nebyla předmětem sporu.

Čís. 1878.

Pro výlučnou věcnou příslušnost okresního soudu podle § 49 II čís. 3 j. n. jest lhostejno, zda výměnkářské dávky jsou břemenem reálním či jen osobním závazkem přejímatelů nemovitosti.

(Rozh. ze dne 3. října 1922, R I 1137/22.)

Žalobce prodal nemovitost svým dětem a vymínil si v tržové smlouvě na srážku kupní ceny mimo jednu krávu a tele, které z prodeje výslovně byly vyloučeny, užívání domku č. p. 28 v B. pro sebe, dále chlév pro krávu a tele při tomto domku a chlívek pro prase, dále dostatek píce, ale pouze a výhradně pro onu vymíněnou krávu, a konečně zavázali se mu kupující až do jeho smrti řádně ho živiti a po smrti postarati se mu o řádný pohřeb. Ježto kupitelé dávek neplnili, žaloval prodatel u okres-

ního soudu o zaplacení 7300 K, na něž dlužné dávky ocenil, a opřel příslušnost okresního soudu o § 49 čís. 3 j. n. Námitce místní nepříslušnosti soudu první stolice vyhověl a žalobu odmítl, maje za to, že tu nešlo o výměnek, nýbrž jednak o služebnost doživotního užívání domku s chlévem pro krávu a tele a chlívkem pro prase, jednak o závazky rázu čistě osobního, obligačního, jež postihovaly kupitele bez ohledu na koupenou nemovitost (§ 154 obč. zák.). Rekursní soud zamítl námitku místní nepříslušnosti. **Důvody:** Doživotní stravování, vymíňně otcem při postupu reality zletilým synům s tím, že tito přejímají dluhy 670 Kč a zbytek kupní ceny 7330 Kč, tudíž jedenáct dvanáctin celé kupní ceny, se vyúčtovává poskytnutím píce pro krávu určitého stáří a pro tele, a poskytováním služebnosti bytu a užívání chléva, jest dle své podstaty ujednáním výměnku, při čemž nerozhodno, zda postupitelé povinnost tuto výslovně přejímají na účet kupní ceny a zda toto právo má býti reálním břemenem, či jen osobním závazkem nastupujících; rovněž nerozhodno jest, že ku poskytování dali se nastupující pohnouti tím, že právní zástupce, smlouvu sepisující, poučil je o zákonné povinnosti § 154 obč. zák. Jedině závažným jest pro podstatu výměnku, že upravena má býti budoucí výživa a zaopatření postupitele, který se zbavuje určitého majetku, pro další jeho život, zejména i pro dobu starobní invalidity. Na okolnost, že strany nepojmenovaly toto právo výměnkem, nelze přihlížeti, poněvadž rozhoduje podstata úmluvy, a ne její pojmenování. Jest tedy patrné, že jest soud první stolice ohledně nároku za neposkytovanou stravu příslušným dle § 49 čís. 3 j. n.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Rekursní soud posoudil věc správně. Výměnek zřizuje se smlouvou, již vlastník nemovitosti, postupuje ji osobě druhé, vyhrazuje (vymiňuje) sobě neb osobě třetí (na př. manželce) jisté požitky neb jistá práva na čas života svého, osoby třetí nebo vůbec na určitý čas. Výměnkářské dávky mohou záležeti v naturalích i v penězích, též v poskytnutí bytu, při čemž ovšem obsahuje výměnek současně i služebnost bytu. Dle pojmu výměnku mohou tedy všechny dávky, ke kterým se zavázali žalobcové synové při převzetí jeho polovice nemovitostí smlouvou ze dne 27. prosince 1918, tvořiti obsah výměnku, tedy poskytování stravy výměnkáři, píce pro jeho dobytek, poskytování užívání domku, chléva pro krávy a tele a chlívku pro prase. Při tom jest, jak rekursní soud správně uvádí, lhostejno, zda tyto dávky jsou reálním břemenem, či jen osobním závazkem příjematelů, a lhostejný jest také motiv, kterým strany při ujednání byly vedeny. Pravá podstata výměnku tkví dle toho, co shora uvedeno, v tom, aby byla smlouvou upravena budoucí výživa a zaopatření postupujícího. Jak strany ony dávky pojmenovaly, nepadá na váhu, rozhoduje podstata a vnitřní obsah úmluvy a nikterak její pojmenování. Podle smlouvy ze dne 27. prosince 1918, uzavřené mezi žalobcem na jedné a žalovanými Josefem a Jindřichem T-ovými na druhé straně, jest dávky, ke kterým se zmínění žalovaní vůči žalobci zavázali, pokládati jak jednotlivě, tak v celku za výměnek, a to také poskytování řádné stravy, neboť odstavec o této dávce ve spojitosti s ostatním obsahem smlouvy

nepřipouští podle toho, co v úvodě uvedeno o podstatě výminku, jiného výkladu. Že spolužalovaná Marie T-ová při ujednání zmíněné smlouvy nebyla smluvní stranou, nemůže na právní povaze dávek ve smlouvě uvedených ničeho změnit, a bude na této spolužalované, aby tuto okolnost při jednání ve věci samé uplatňovala.

Čís. 1879.

Rozhodčímu soudu pražské bursy pro zboží a cenné papíry jsou podrobeny nejen kup a prodej zboží, nýbrž i jinaká právní jednání, pokud se vztahují na zboží, na př. smlouva o úpravě nebo zpracování zboží.

(Rozh. ze dne 3. října 1922, R I 1147/22.)

Do nálezu rozhodčího soudu pražské bursy pro zboží a cenné papíry, jehož předmětem byla smlouva o zpředání a utkání vlny, podal žalovaný zmateční stížnost, v níž uplatňoval mimo jiné, že rozhodčí soud se neprávem prohlásil příslušným. **O b c h o d n í s o u d** zamítl zmateční stížnost. **D ů v o d y:** Podle § 51 bursovního statutu podrobeny býti mohou spory z obchodu mimo bursu příslušnosti rozhodčího soudu jen tehdy, vznikly-li spory z obchodů se zbožím. Nesporno, že obchod, o který tu šlo, byl vlastně smlouvou námezdní (zpředání a utkání bavlny) a že smlouva vztahovala se k bavlně, tudíž ke zboží, s kterým obchodovati se smí na pražské burse pro zboží a cenné papíry, aniž by však předmětem obchodu bezprostředně zboží takové bylo. Rozšířenou příslušnost rozhodčího soudu činí § 51 stanov, jehož znění přízpůsobeno čl. XIV. uv. zák. k c. ř. s., závislým předem na tom, že se musí jednati o obchod se zbožím, z čehož by arcit vyčísti se dalo, že tu musí býti obchod, jehož bezprostředním předmětem jest zboží, tudíž koupě, směna, smlouva komisionářská nebo jednatelská, kdyby tu nebylo dalšího ustanovení uv. zák. čl. XIV. čís. 2 (pokud se týče § 51 čís. 2 stanov), že obchod, který jest předmětem sporu před soudem rozhodčím, vztahovati se musí ke zboží, v němž obchodovati se smí na příslušných bursách. Takové ustanovení jevílo by se býti v této formě zbytečným a stačilo by ustanovení, že zboží, o něž jde, musí býti zbožím, s kterým se smí kupčiti na dotčené burse. Přidal-li zákonodárce, že stačí, když obchod se »vztahuje« na takové zboží, nelze dospěti k jinému názoru, než že výrazem »obchod ve zboží« mělo býti vytčeno jen tolik, že předmětem takového obchodu musí býti zboží, však nikoliv přímo a bezprostředně, nýbrž, že stačí, když obchod takový se i jen »vztahuje« na zboží bursovní. Dle srovnalého udání stran, jakož i dle spisů rozhodčího soudu šlo v tomto případě o takové zboží a týkala se přádelná smlouva skutečně takového zboží. Všim právem zjistil tudíž rozhodčí soud svou příslušnost a nelze následkem toho stížnost uznati za opodstatněnou. **R e k u r s n í s o u d** vyhověl zmateční stížnosti a zrušil napadený nálezh rozhodčího soudu. **D ů v o d y:** Jest se zabývati toliko otázkou, zda bursovní rozhodčí soud právem se prohlásil příslušným v této věci čili nic. V tomto případě šlo mezi stranami vlastně o smlouvu námezdní, totiž o zpředání a utkání bavlny, které provésti měla firma Josef S. pro firmu Ludvík W..